Parlament Ewropew
2019-2024

Kumitat għall-Affarijiet Barranin

2022/2195(INI)

13.3.2023

ABBOZZ TA' RAPPORT

dwar l-Użbekistan
(2022/2195(INI))

Kumitat għall-Affarijiet Barranin

Rapporteur: Ilhan Kyuchyuk

Rapporteur għal opinjoni tal-kumitati assoċjati skont l-Artikolu 57 tar-Regoli ta' Proċedura:
Roman Haider, Kumitat għall-Kummerċ Internazzjonali

WERREJ

Paġna

MOZZJONI GĦAL RIŻOLUZZJONI TAL-PARLAMENT EWROPEW 3

MOZZJONI GĦAL RIŻOLUZZJONI TAL-PARLAMENT EWROPEW

dwar l-Użbekistan
(2022/2195(INI))

Il-Parlament Ewropew,

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni konġunta tal-Kummissjoni u tar-Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà tal-15 ta' Mejju 2019 bit-titlu "UE u l-Asja Ċentrali: Opportunitajiet Ġodda għal Sħubija aktar b'Saħħitha" (JOIN(2019)0009),

– wara li kkunsidra l-konklużjonijiet tal-Kunsill tas-17 ta' Ġunju 2019 dwar l-Istrateġija l-ġdida għall-Asja Ċentrali,

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni konġunta tal-Kummissjoni u tar-Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà tad-19 ta' Settembru 2018 bit-titlu "Konnessjoni bejn l-Ewropa u l-Asja – Elementi Fundamentali għal Strateġija tal-UE" (JOIN(2018)0031),

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni konġunta tal-Kummissjoni u tar-Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà tal-1 ta' Diċembru 2021 bit-titlu "Il-Portal Globali" (JOIN(2021)30),

– wara li kkunsidra l-eżiti tat-18-il laqgħa tal-Ministri tal-Affarijiet Barranin tal-UE u l-Asja Ċentrali li saret fis-17 ta' Novembru 2022 f'Samarkand, li ffukat fuq is-sejbien ta' soluzzjonijiet għal sfidi komuni,

– wara li kkunsidra l-istqarrija għall-istampa konġunta mill-Kapijiet ta' Stat tal-Asja Ċentrali u l-President tal-Kunsill Ewropew, maħruġa wara l-ewwel laqgħa reġjonali ta' livell għoli li saret f'Astana fis-27 ta' Ottubru 2022,

– wara li kkunsidra d-dikjarazzjoni għall-istampa konġunta tat-28 ta' Ottubru 2022 minn Shavkat Mirziyoyev, President tar-Repubblika tal-Użbekistan u Charles Michel, President tal-Kunsill Ewropew,

– wara li kkunsidra l-Ftehim ta' Sħubija u Kooperazzjoni li jistabbilixxi sħubija bejn il-Komunitajiet Ewropej u l-Istati Membri tagħhom, fuq in-naħa l-waħda, u r-Repubblika tal-Użbekistan, fuq in-naħa l-oħra[1],

– wara li kkunsidra t-18-il laqgħa tas-Sottokumitat dwar il-Ġustizzja u l-Affarijiet Interni, id-Drittijiet tal-Bniedem u Kwistjonijiet relatati fir-rigward tal-Ftehim ta' Sħubija u Kooperazzjoni bejn l-UE u l-Użbekistan, li saret fid-29 ta' Marzu 2022,

– wara li kkunsidra l-osservazzjonijiet konklużivi dwar is-sitt rapport perjodiku tal-Użbekistan tal-Kumitat tan-NU għall-Eliminazzjoni tad-Diskriminazzjoni kontra n-Nisa tal-1 ta' Marzu 2022,

[1] ĠU L 229, 31.8.1999, p. 3.

– wara li kkunsidra l-osservazzjonijiet konklużivi tal-Kumitat tan-NU għad-Drittijiet tal-Bniedem dwar il-ħames rapport perjodiku tal-1 ta' Mejju 2020 tal-Użbekistan rigward il-Patt Internazzjonali dwar id-Drittijiet Ċivili u Politiċi,

– wara li kkunsidra r-Rapport tar-Rapporteur Speċjali tan-NU dwar il-promozzjoni u l-protezzjoni tad-drittijiet tal-bniedem fil-ġlieda kontra t-terroriżmu wara żjara uffiċjali fl-Użbekistan mid-29 ta' Novembru sas-7 ta' Diċembru 2021, ippubblikat fil-25 ta' Frar 2022,

– wara li kkunsidra r-Rapport Finali tal-Missjoni ta' Osservazzjoni Elettorali tal-Uffiċċju għall-Istituzzjonijiet Demokratiċi u d-Drittijiet tal-Bniedem tal-Organizzazzjoni għas-Sigurtà u l-Kooperazzjoni fl-Ewropa dwar l-elezzjoni presidenzjali tal-24 ta' Ottubru 2021, ippubblikat fit-22 ta' April 2022,

– wara li kkunsidra r-rakkomandazzjoni tiegħu tas-26 ta' Marzu 2019 lill-Kunsill, lill-Kummissjoni u lill-Viċi President tal-Kummissjoni/Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà dwar il-ftehim komprensiv il-ġdid bejn l-UE u l-Użbekistan[2],

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjonijiet preċedenti tiegħu dwar l-Użbekistan,

– wara li kkunsidra l-Artikolu 54 tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu,

– wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat għall-Kummerċ Internazzjonali,

– wara li kkunsidra r-rapport tal-Kumitat għall-Affarijiet Barranin (A9-0000/2023),

A. billi l-Użbekistan għandu rwol ewlieni fl-Asja Ċentrali, li huwa reġjun ta' interess strateġiku għall-UE f'termini ta' sigurtà, konnettività, diversifikazzjoni tal-enerġija, riżoluzzjoni tal-kunflitti u d-difiża tal-ordni internazzjonali multilaterali bbażat fuq ir-regoli;

B. billi n-negozjati dwar il-Ftehim Imsaħħaħ ta' Sħubija u Kooperazzjoni (EPCA) bejn l-Unjoni Ewropea u l-Użbekistan, li jimmodernizza l-Ftehim ta' Sħubija u Kooperazzjoni eżistenti ffirmat fl-1999, tnedew formalment fit-23 ta' Novembru 2018 u ġew konklużi b'suċċess fis-6 ta' Lulju 2022; billi l-EPCA jirrikjedi l-kunsens tal-Parlament sabiex jidħol fis-seħħ;

C. billi l-UE allokat EUR 76 miljun għall-ewwel erba' snin (2021–2024) tal-Programm Indikattiv Pluriennali tagħha ta' seba' snin 2021–2027 għall-Użbekistan, b'EUR 7 miljun addizzjonali allokati għall-appoġġ tad-drittijiet tal-bniedem u l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili;

D. billi fl-1 ta' Lulju 2022, faqqgħu protesti fir-Repubblika ta' Karakalpakstan wara li ġew ippubblikati l-emendi proposti għall-kostituzzjoni tal-Użbekistan, li kienu jabolixxu l-istatus tiegħu bħala repubblika sovrana fl-Użbekistan u d-dritt tiegħu li jinfired; billi mill-inqas 21 persuna nqatlu fir-repressjoni sussegwenti mill-awtoritajiet; billi fit-13 ta' Jannar 2023, 22 persuna ġew ikkundannati għall-parteċipazzjoni tagħhom fl-inkwiet u Dauletmurat Tajimuratov, avukat akkużat li mexxa l-inkwiet, ġie kkundannat għal 16-il

[2] ĠU C 108, 26.3.2021, p. 126.

sena ħabs; billi fis-7 ta' Frar 2023 beda l-proċess kontra 39 persuna oħra akkużati li pparteċipaw fil-protesti;

E. billi l-Użbekistan huwa kklassifikat bħala "mhux liberu" fil-klassifikazzjonijiet ta' "Freedom in the World" (il-Libertà fid-Dinja) u "Freedom on the Net" (il-Libertà fuq l-internet) tal-2022 minn Freedom House u huwa kklassifikat fil-133 post minn 180 pajjiż fl-Indiċi Dinji tal-Libertà tal-Istampa tal-2022 ta' Reporters mingħajr fruntieri, li huwa titjib mill-157 pożizzjoni fl-2021, għalkemm il-punteġġ globali tal-pajjiż naqas;

F. billi l-Kumitat għall-Affarijiet Barranin tal-Parlament żar l-Użbekistan fit-23 u l-24 ta' Frar 2022; billi d-Delegazzjoni tiegħu għall-Kumitati ta' Kooperazzjoni Parlamentari UE-Każakistan, UE-Kirgiżistan, UE-Użbekistan u UE-Taġikistan, u għar-relazzjonijiet mat-Turkmenistan u l-Mongolja żaret regolarment lill-Użbekistan;

Relazzjonijiet UE-Użbekistan

1. Jilqa' t-tlestija tan-negozjati dwar il-ftehim EPCA bejn l-UE u l-Użbekistan, li joħloq qafas ġdid, modern u ambizzjuż għall-approfondiment tar-relazzjonijiet bilaterali; itenni li l-ftehim jagħmel enfasi qawwija fuq il-valuri kondiviżi, id-demokrazija u l-istat tad-dritt, id-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali, u l-iżvilupp sostenibbli; jinnota li dan iwitti wkoll it-triq għal kooperazzjoni msaħħa fil-politika estera u ta' sigurtà, inkluż dwar kwistjonijiet bħall-istabbiltà reġjonali, il-kooperazzjoni internazzjonali u l-prevenzjoni tal-kunflitti;

2. Jinnota r-riformi ambizzjużi ppjanati taħt l-Istrateġija għall-Iżvilupp tal-Użbekistan Ġdid għall-2022–2026, li għandha l-għan li tikseb bidla ġenwina fil-pajjiż fl-iżvilupp soċjoekonomiku, l-amministrazzjoni effiċjenti u r-rispett għad-drittijiet tal-bniedem; jisħaq li r-riforma kostituzzjonali hija opportunità biex jissaħħaħ l-istat tad-dritt u biex ir-riformi jingħataw bażi legali soda; jistieden lill-awtoritajiet tal-Użbekistan ikomplu dan il-proċess f'konsultazzjoni maċ-ċittadini u mal-partijiet ikkonċernati, inkluża l-Kummissjoni ta' Venezja tal-Kunsill tal-Ewropa, abbażi ta' normi internazzjonali u l-aħjar prattiki;

Kooperazzjoni reġjonali, relazzjonijiet internazzjonali u sfidi globali

3. Jinnota li l-Użbekistan jinsab f'pożizzjoni unika biex ikun il-mutur għall-kooperazzjoni reġjonali li jgħin lill-Asja Ċentrali ssir spazju ekonomiku u politiku aktar reżiljenti, prosperu u interkonness aktar mill-qrib; iħeġġeġ lill-UE tintensifika l-impenn politiku tagħha mal-Asja Ċentrali f'konformità mal-importanza ġeostrateġika tagħha; jissottolinja l-potenzjal kbir ta' kooperazzjoni ta' benefiċċju reċiproku dwar il-konnettività sostenibbli, b'mod partikolari permezz tal-Portal Globali tiegħu dwar l-inizjattiva, l-enerġija u s-sigurtà;

4. Jirrikonoxxi li l-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna u l-implikazzjonijiet tagħha jippreżentaw kemm sfidi kif ukoll opportunitajiet għall-Użbekistan u stati oħra tal-Asja Ċentrali, li tradizzjonalment żammew relazzjonijiet mill-qrib mar-Russja; jinnota li l-Użbekistan astjena fil-votazzjonijiet dwar ir-riżoluzzjonijiet tal-Assemblea Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti dwar l-Ukrajna, b'mod partikolari dawk tat-2 ta' Marzu 2022, tal-24 ta' Marzu 2022 u tat-23 ta' Frar 2023 li talbu t-tmiem tal-offensiva Russa u l-irtirar immedjat mill-Ukrajna; jinnota li, fis-7 ta' April 2022, l-Użbekistan oppona t-

tkeċċija tar-Russja mill-Kunsill tad-Drittijiet tal-Bniedem tan-NU; jinnota l-impenn tat-tmexxija politika tal-Użbekistan li ma tippermettix iċ-ċirkomvenzjoni tas-sanzjonijiet imposti fuq ir-Russja;

5. Jinnota r-relazzjonijiet fit-tul u mill-qrib tal-Użbekistan mal-Afganistan, li komplew wara t-teħid tal-kontroll mit-Talibani; ifaħħar l-isforzi tiegħu biex itaffi l-kriżi umanitarja severa fil-pajjiż permezz tal-għoti ta' għajnuna umanitarja u ta' elettriku; jistieden lill-Użbekistan juża l-kuntatti tiegħu mat-Taliban biex jappella għar-rispett tad-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali tal-Afgani kollha, b'mod partikolari n-nisa, il-bniet u l-minoranzi, li huma kundizzjonijiet essenzjali għal involviment internazzjonali akbar mal-Afganistan; itenni l-kundanna qawwija tiegħu tad-deċiżjonijiet tat-Taliban li jipprojbixxu lin-nisa u l-bniet milli jattendu edukazzjoni sekondarja u universitarja u li jipprojbixxu l-impjieg ta' nisa f'organizzazzjonijiet mhux governattivi;

6. Jilqa' l-ftehim tas-27 ta' Jannar 2023 bejn l-Użbekistan u l-Kirgiżistan dwar id-delimitazzjoni tal-fruntiera bejn iż-żewġ pajjiżi, li jsolvi l-kwistjonijiet pendenti bejn iż-żewġ naħat u jlesti proċess li dam tletin sena;

Id-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali, l-istat tad-dritt u s-soċjetà ċivili

7. Jiddispjaċih għat-telf ta' ħajjiet matul il-protesti fir-Repubblika ta' Karakalpakstan fl-1 u t-2 ta' Lulju 2022; jistieden lill-awtoritajiet jinvestigaw l-azzjonijiet tas-servizzi tas-sigurtà li wasslu għall-imwiet u l-korrimenti fost id-dimostranti u jistieden lill-awtoritajiet iressqu lil dawk responsabbli quddiem il-ġustizzja; jitlob li l-indipendenza u t-trasparenza tal-proċess ġudizzjarju jiġu żgurati fil-każijiet marbuta mal-protesti; jilqa' l-impenn tal-awtoritajiet Użbeki li jżommu l-istatus kostituzzjonali attwali tal-Karakalpakstan;

8. Jissottolinja r-rwol importanti li s-soċjetà ċivili jista' jkollha fl-appoġġ ta' riformi effettivi u inklużivi u governanza tajba; jiddispjaċih dwar l-ostakli għar-reġistrazzjoni tal-NGOs u l-obbligi imposti fuq l-NGOs li jirċievu finanzjament barrani mir-Regolament dwar il-Koordinazzjoni Bejn Organizzazzjonijiet Mhux Governattivi Mhux Kummerċjali u Awtoritajiet Pubbliċi fl-Implimentazzjoni ta' Proġetti ta' Għotjiet Internazzjonali, approvati bid-Digriet Nru 328 tal-Kabinett tal-Ministri tal-Użbekistan fit-13 ta' Ġunju 2022, li jċekknu l-ispazju għall-attivitajiet tas-soċjetà ċivili u jimpedixxu l-eżerċizzju tal-libertà ta' assoċjazzjoni;

9. Jisħaq fuq il-ħtieġa li jiġi żgurat ir-rispett għad-drittijiet tal-ġurnalisti, il-bloggers indipendenti u d-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem u l-protezzjoni tagħhom kontra l-fastidju, il-pressjoni u t-theddid, u li jiġi investigat kwalunkwe attakk kontrihom;

10. Jinnota li minkejja l-adozzjoni ta' għadd ta' liġijiet, inkluża l-Liġi dwar il-Protezzjoni tan-Nisa mill-Fastidju u l-Vjolenza tal-2019, il-vjolenza abbażi tal-ġeneru kontra n-nisa għadha mifruxa; jiddispjaċih li l-vjolenza domestika mhijiex definita jew kriminalizzata speċifikament fil-leġiżlazzjoni tal-Użbekistan; jistieden lill-awtoritajiet jieħdu miżuri biex iġibu lill-Użbekistan konformi mal-obbligi tiegħu skont il-Konvenzjoni dwar l-Eliminazzjoni ta' Kull Forma ta' Diskriminazzjoni kontra n-Nisa, kif indikat fl-osservazzjonijiet konklużivi dwar is-sitt rapport perjodiku tal-Użbekistan mill-Kumitat tan-NU għall-Eliminazzjoni tad-Diskriminazzjoni Kontra n-Nisa; jistieden lill-

awtoritajiet Użbeki jaħdmu mal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u mas-sħab internazzjonali biex jindirizzaw dawn il-kwistjonijiet;

°

° °

11. Jagħti istruzzjonijiet lill-President tiegħu biex tgħaddi din ir-riżoluzzjoni lill-Kunsill, lill-Kummissjoni u lill-Viċi President tal-Kummissjoni / Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà, kif ukoll lill-President, lill-Gvern u lill-Parlament tar-Repubblika tal-Użbekistan.